

# MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetés árak:  
Égész évre 150.— L., félévre 85.— L.  
Egyes szám ára 4.— L.  
Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:  
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)  
5. szám.  
Megjelenik minden szombat.

## Bizonyságtétel a templom mellett.

Lapunk ismét egy templom képét közli. Közli a székelykereszturi református templom képét abból az alkalomból, hogy Székelyke-

resztur és vidéke nem régen testvéri szeretet együttérzésével ünnepelte meg a templom alapításának 300 éves, újjáépítésének 100 éves évfordulóját. Mi hálaadás vagyunk a „Magyar Nép“-nek, hogy rendre-rendre, egy-egy ünnepi alkalom során lelkünk elé idézi szép templomainknak képeit. Ha hirtelen végig gondolunk forrón szeretett Erdélyünkön s lelkünk bejárta a különböző vidékeket, minden vidéket és helységet egy-egy templomon keresztül örzünk emlékezetünkben s ha a templomok képét látjuk, előttünk van az egész vidék. Kolozsvárt a gyönyörű fő-

éri templom, vagy az öreg Farkas-utcai templomon keresztül látjuk, Brassót a megkapó Fekete-templomon keresztül. Gondolunk a várszerűen kiemelkedő bölöni unitárius templomra, vagy a maga művészi jelleg-

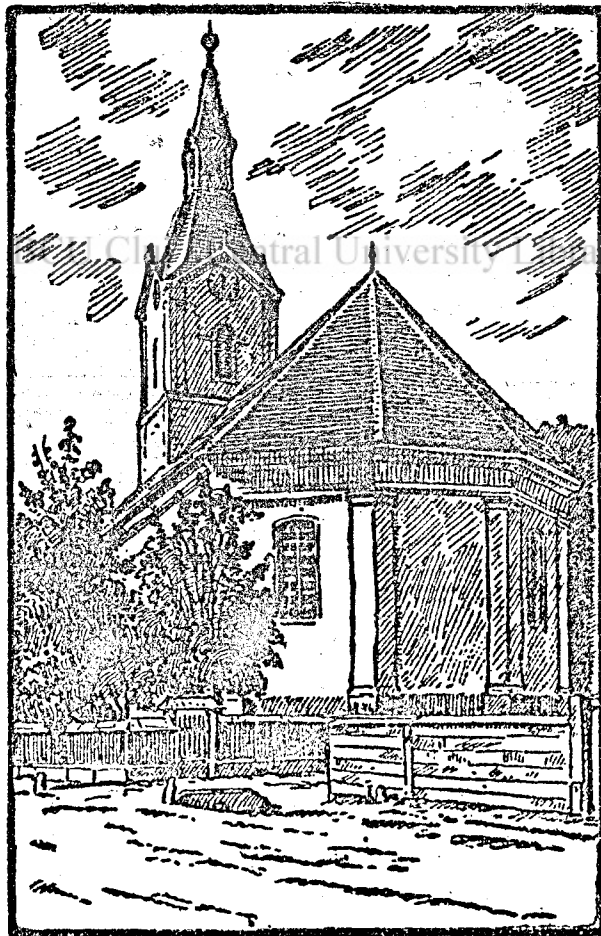
zetességében kedves, kicsi körösfői templomra. Egy-egy vidék népe is úgy van, hogy helyi emlékeit különös szeretettel kapcsolja temp-

lomához, amelyben annyiszor talált lelki felemelkedést és amelyhez olyan sok drága emlék fűzi. Ma még különösebb jelentősége van templomainknak.

Egy érdekes enyedi tanárról jegyezték fel, hogy valahányszor templomba ment utközben találkozott valakivel, aki megkérdezte, hogy hová megy, felcsillanó szemekkel azt szokta felelni: „Haza“. Ma valóban még közvetlenebbül érezzük, hogy templomaink adják meg szívünk számára az igazi otthon békéjét, vigasztaló nyugalmat, felüdítő erejét.

Templomainkban járja át szívünket

boldogító áldással az igazság: „Egy Atyának gyermekei, testvérek vagyunk“. Ha ennek az igazságnak áldását és köteleztetését visszük ki templomainkból a mindennapi élet harcai és kijelmei közé, akkor a hitnek és szeretet-



A székelykereszturi ref. templom.

nek erejével bizonyára győzelmesebben tudjuk megvívni az életnek harcát, mint ahogyan atyáink is hit és szeretet által győzték meg életük sok nehéz kísértéseit.

Ezt az igazságot érezte meg a székelykereszturi és vidéki magyarság is s ezért fejezte ki megkapó bizonyágtétellel a templom iránt való ragaszkodását, szeretetét és hirdette a templomokból áradó lelki erő boldogító hatalmának megújító áldását. Az október 28-án megtartott lélekemelő ünnepélyen, a templomi istentisztelet rendjén, az udvarhelyi Egyházmegye esperese, a székelykereszturi gyülekezetnek érdemes lelkésze, Nagy Lajos, kitűnő tanulmányban részletesen ismertette a régi és újabb templom építésének, megtartásának nehéz küzdelmeit, a hősiességek áldozatokat, amelyeket az atyák hoztak eljövendő nemzedékek számára és az érdemes elődök neveinek fölemelése élő erővel figyelmeztette az unokákat a jelen feladataira, a mostani időkben való áldozatos hűségre. Feledhetetlen marad az a lelkesítő felsorakozás, amellyel ez ünnepi emlékeztetésre feleltek az utódok és a presbitérium, Férfi- és Nőszövetségek, ifjak és gyermekek megbizottai, szívbekapó szavakban fogadták meg a templomhoz való ragaszkodást, amikor a testvér egyházak papjai hirdették, hogy a mi templomainkból nem szabad egyebet kivinni az élet munkájába, csak a hitnek vigasztalását és a szeretetnek köteleztetését és ennek a nagy feladatának betöltésében együtt vagyunk és egymás örömeiben és fájdalmában osztozva a különböző ajándékokkal ugyanegy lélekkel, a Krisztus lelkével, egymás javára kívánunk szolgálni.

A székelykereszturi szép ünnepség keretében, a délutáni vallásos estély alkalmával kiállították a régi értékes kezességeket, kelyheket, Urasztali terítőket, amelyeket századok rendjén hű és kegyes lelkek ajándékoztak az anyaszentegyháznak.

A székelykereszturi ünnepélynek van egy általános tanulsága és jelentősége és e cikkünkkel épen erre akarjuk felhívni a figyelmet. A székelykereszturi gyülekezet szépen sikerült ünnepély jó példa minden községnek és városnak mindenik gyülekezeté számára. Így kell ébren tartani, ápolni az érdeklődést, a gyülekezet helyi története iránt, gondoskodni arról, hogy a munkában és áldozatban előjáró ősök emléke erőforrás maradjon az utódok számára. A gyülekezetek történelmi

öntudatának, felelősségérzésének fejlesztése egyik leghatékonyabb eszköz a hivek összetartásának, áldozatkészségének fokozására. Schweitzi egyházakban szokásos, hogy minden évben egy vasárnapot a helyi gyülekezet történelmének felújítására, a gyülekezet kérdéseinek megbeszélésére fordítanak. Jó szokás, szép szokás, mi is követhetnők. Székelykeresztur szép kezdeményezése mindenesetre értékes utmutatást nyújt e tekintetben is számunkra.

(Tudósító.)

## Találkozás testvéreinkkel.

Tudjátok kit hívunk testvérnek? Azt, akit nemcsak a vér, hanem a lélek is elválaszthatatlanul, elfelejtethetetlenül kapcsol hozzánk, akit a képét — még ha messze is szakad tőlünk, — a lelkünkben őrizzük, akiért folytonosan aggódunk és ha bajba jut, azonnal segítségére sietünk.

Sokat szoktunk panaszkodni, hogy mennyi gond nehezedik reánk, hogy napról napra egyre nehezebb lesz az életünk, egyre szegényedünk s nem is merünk arra gondolni, hogy mi lesz velünk holnap? Mindenki a maga bajai, nehézségei miatt sópánkodik, mindenki csak magával van elfoglalva. Igaz, hogy első sorban mindenki önmagáért felelős, de ma már úgy megszoktuk, hogy ne lássuk meg a mások bajait, hanem általában csak a mieinkről panaszkodjunk, hogy nem is esik jól, ha egy-egy barátunk, vagy rokonunk panaszkodását kell véletlenül végighallgatnunk. Pedig jó és hasznos, ha a magunk gondjai mellett a másokét is meglátjuk, mert ha egyszer rájövünk arra, hogy mindnyájunkat egyformán nyom az élet sok terhe, talán meg fogjuk próbálni, hogy ezeket a közös terheket ne egyenként, hanem közös erővel próbáljuk elhordozni. Aki józan ésszel végigné azokon a megpróbáltatásokon, melyek napról-napra népiünkre zúdulnak, be kell, hogy lássa, hogy itt minden olyan embernek el kell vesznie, aki egyedül próbál ebben a viharban megállani. Meg kell látnunk végre, hogy mi, Erdély és Nagyrománia földjén lakó magyarok testvérek vagyunk, akik hiába laknak hegyes vidékek terméketlen, vagy folyó völgyek istenáldotta földjén, a Székelyföldön vagy a Mezőségen, Erdélyben vagy a Regátban, mégis mind együvé tartozunk, egyforma

a vérünk, a lelkünk, a sorsunk, mi együtt örülünk és együtt sirunk.

De vajjon így van-e ez? Tényleg testvérei vagyunk-e egymásnak? Aggódunk-e egymásért, valóban együtt örülünk s ha kell együtt sirunk-e s ha egyikünket bántják, vajjon mindenikünknek fáj-e? Erezzük-e egyáltalán, hogy mi egymásnak testvérei vagyunk?

Nem! És mindenki, aki azt meri állítani, hogy közöttünk, erdélyi magyarok között, megvan az a legigazibb vérségi és lelki kapocs, mely kivétel nélkül mindnyájunkat összekapcsol, valótlanságot állít.

Ha pusztulunk, veszünk és szegényedünk, ennek az igazi oka éppen az, hogy mi csak a szánkkal és néha, lelkesültségünkben hangoztatjuk, hogy egymás testvérei vagyunk, de azt már nem vállaljuk, hogy egymás sorsa iránt érdeklődjünk, egymás terheit közösen hordozzuk, egymás örömeinek közösen örüljünk. A leggyakrabban nem testvérei, hanem ellenségei vagyunk egymásnak és egymásért való állandó aggodás helyett kárörömmel nézzük, ha valamelyikünk lönkre megy, elszegényedik.

De nem szabad ennél a szomorú megállapításnál megállanunk. Gyorsan futnak az évek s a további évek szomorú tapasztalatain okulva, igyekezzünk, hogy míg nem késő, tegyük jóvá hibáinkat, érezzük meg azt, amit eddig csak inkább mondani szerettünk, de cselekedetekben nem igen mutattunk meg és emiatt rengeteget veszítettünk: testvérek vagyunk.

Lapunkban megpróbáljuk egy pár alkalommal a Romániában élő magyarság életének egy pár olyan kérdését megtárgyalni, melyeket először, minden olvasónkban megvilágosodik majd az, hogy nem egyedül áll és nem egyedül harcol, hanem mellette, közel és távol erdélyi és regáti magyarok végeleáthatatlan sora él ugyanazon megpróbáltatások terhe alatt.

Ez alkalommal, amint a cikk címe is mutatja, olyan magyar testvéreinkkel akarunk foglalkozni, akik messze tőlünk, idegen népek között élnek már hosszú idő óta és mégis, bár mi nagyon keveset törődünk velük, a mai napig megőrizték magyar anyanyelvüket, szokásaikat, vallásukat és ma is tudják, hogy testvéreink. A bukovinai magyarokról van szó, akiket „bukovinai csángók” néven szoktunk emlegetni. Ok nem szeretik, ha csángóknak hívják őket és ilyen



## SZŐCŐCIVÁNY

új telepítésre, valamint pótlásokra a legjutányosabb árban beszerezhető, garantált fajokban

### Klein Ernő

szőlőoltványtelep

### Diosg-Bifardószeg

Jud. Bihar.

Jó idő esetén  
összel ültessünk! Árjegyzéket kívánatra ingyen küldök!

formán mi egyszerűen csak *bukovinai magyaroknak* fogjuk hívni őket.

Bukovina Románia északi részén terül el. Erdélytől északkeletre, a Keleti-Kárpátokon kívül. Romániának ebben a tartományában, egy Radauc névű város körül van az az öt bukovinai magyar falu, mely annak ellenére, hogy 200 kilométer körzetben egyáltalán nincs olyan hely, ahol magyarul beszélnének, máig is megőrizte magyar nyelvét és magyar öntudatát. Vannak, akik már ezeknek a faluknak a neveit is ismerik: Hadikfalva, Andrásfalva, Istensárgits, Fogadjisten és Józseffalva. Ezelőtt százötven évvel keletkeztek. A mádfalvi veszedelem után egy sereg székely felkerekedett és bujdosásnak indult s addig bujdosnak, míg aztán a császár letelepítette őket arra a helyre, ahol ma is laknak. Szomorú, bujdosó életük emlékét máig is őrzi egy nótájuk:

*Hegyek, völgyek között állok,  
Szívemet öli a bánat;  
Hegyek, völgyek álljatok meg,  
Hogy panaszkodjam meg nektek!*

*Engem anyám megátkozott,  
Mikor a világra hozott,  
Azt az átkot mondta reám,  
Ország-világ legyen hazám.*

*Ott se legyen megállásom,  
Csipkebokor a szállásom,  
Ott se legyen megállásom,  
Csipkebokor a szállásom.*

A bujdosásnak tehát a letelepedéssel végső szakadt s a felépített falukban már szépen folyt az élet, amikor az 1800-as évek közepén egy sereg andrásfalvi székely felkerekedett és elindult vissza oda, ahonnan jött. Sok kóborlás után valahol Jugoszláviában telepedtek le s megalapították Hertelendi-falvát. Máskor is vándoroltak ki, de azért a legtöbben mégis csak ott ma

radtak azon a földön, mely immár második hazájuk lett. Sokat küzdöttek és különösképpen nagy megpróbáltatásoknak voltak kitéve olyankor, amikor nem volt tanítójuk, vagy papjuk. De erős lelkűek voltak, szerették hitüket, fajtájukat és anyanyelvüket. Ma az öt községben körülbelül tizenkétezer magyar lakik. Hitvallás szerint szinte mind katolikusok, csak Andrásfalván van négyszáz s egynéhány református. Ahogy ezek a hazájuktól távol szakadt magyarok megőrizték a magyarságukat, úgy őrizték meg ezek a református székelyek is hitüket.

Az öt község közül legnagyobb Hadikfalva lakóinak száma közel jár az ötezerhez, szépen megszervezett község, lakóinak számánál fogva a bukovinai magyarság központja. Andrásfalva és Istensegits lakóinak a száma is meghaladja egyenkint a háromezret, Fogadjistenen már csak valami 7—800 magyar lakik, s Józseffalvának a sorsa a legnehezebb, mert itt mindössze csak 250—300 magyar lélek van.

Természetes, hogy a három nagyobb községben, ahol a legtöbb és legjobban megszervezett magyarság lakik, a mezőgazdaság magasabb fokon áll, mint a két utóbbiban. Mezőgazdaság szempontjából felülmulják a környező román falukat. Fő mezőgazdasági termékeik: hagyma, káposzta, krumpli. Ezt vagy Radaucban, vagy Csernovicban szokták értékesíteni. Mert amit csak lehetséges, mindent meg kell próbálni, hogy a mindennapi kenyérre valót meg tudják szerezni. A községek határai kicsik s ez nagyon megnehezíti a megélhetést. A faluk lakosságának legnagyobb része kisbirtokos, 2—4 hold földdel. Ritka az olyan, akinek 10—12 hold birtoka van. Ha egykor nagyobbak is voltak a birtokok, felaprózódtak, mert a családokban nagy a gyermekáldás. Nem ritka az olyan család, ahol 10—12 gyermek van. A nagy családok megélhetésének biztosítása céljából, mivel a föld nem adja meg a mindennapra szükségést, a szegényebbek nyáron napszámba szegődnek el a környékbeli román földbirtokosokhoz. De a napszamos munkával keveset keresnek. Helyben napi 15 lejért, koszt nélkül, másutt 25 lejért és kosztért dolgoznak. Keveset keresnek, egy férfi négy hónap alatt 1800 lejt és 700 kg. kukoricát. A bojárak megbizottaival rendszerint olyankor kötik meg a munkaszerződést, amikor a leginkább nélkülöznek, tél idején és így ezek a szerződések rendszerint a munkásember kárára történnek.

Nagy a gyermekáldás, de az áldás mellett más is van. Hadikfalván például, ahol az iskolakötelesek száma meghaladja az ezerötszázat, a gyermekeknek szinte fele tüdőbajos, iskolába pedig nem jár, csak fele. Nem ügyel eléggé a nép arra, hogy egészségét megőrizze és így nagyon terjed úgy a tüdőbaj, mint az egyiptomi szembetegség, a trahoma. Akármilyen sokan is vannak egy családban, a két szobából álló háznak csak egyik szobáját használják, itt húzódnak meg télen s míg az „első ház“ használatlan diszeleg, ők annak a kis szobának elhasznált levegőjével ölik magukat és gyermekeiket, amelybe gyakran 10—12-en összezsufolva élnek. És így terjednek a gyilkoló ragályos betegségek.

Nyelvükben, varrottásaikban és faragásaikban megőrizték székelységüket. Románul mind tudnak, az élet kényszeríti őket erre, de a román nyelv tudása nem rontja el magyar nyelvüket, vannak románból átvett szavaik, de mindemellett szép, tiszta magyarsággal beszélnek.

Még csak azt említjük meg, hogy az öt község közül, mint ahogy már említettük, a józseffalvi, fogadjisteni katolikusok és az andrásfalvi reformátusok vannak különösképpen magukra hagyva, nekik van a leginkább szükségük arra, hogy tőlünk telhetőleg segítő kezet nyújtsunk feléjük. Ez előtt két héttel látogatta meg az andrásfalviakat Makkai Sándor ref. püspök és gondolhatja mindenki, hogy milyen örömmel fogadták a messzi idegenbe szakadt magyarok erdélyi testvéreik egyik főpásztorát a maguk körében. Jó lenne, ha valami módon a többi bukovinai magyar község is megtalálhatná a kapcsolatot Erdélyben lakó vér- és hitserinti testvéreivel. Gondolkozzunk azon, vajjon mit tehetnénk az érdekükben.

Ennyit mondunk el röviden Bukovinába távozott testvéreinkről, akikről a legtöbben talán semmit sem, vagy csak nagyon keveset tudtak.

Ezutáni cikkeinkben majd megpróbáljuk a Romániában élő magyarság egyes csoportjait úgy megmutatni, hogy azáltal minden egyes olvasónknak alkalma nyíljon közelebről meg tudni azt, hogy valójában milyen is a mi életünk, hol, milyen bajok vannak, kol kik szenvednek s hogy a mai nehéz időkben mik szolgálhatnak mindnyájunk örömére. Egy szóval: mit jelent ma lélek szerint egymás testvérei lenni?

Nagy Géza.

**Külső világ**

Izgalom a Saar-vidéken. Mint ismeretes, Németországtól a békekötés alkalmával elvették a Saar-vidéket. Ezen az ipari szempontból nagyon értékes vidéken a jövő évben népszavazás lesz. Ez a népszavazás fogja eldönteni, hogy a Saar-vidéke Németországhoz csatlakozik-e vagy Franciaországhoz, vagy pedig a mostani nemzetközi igazgatást kívánja-e fenntartani továbbra is. A népszavazás eredményét természetesen mindkét érdekelt állam izgalommal várja s ebből magyarázható olyan kószák hírek elindulása minduntalan, amelyek a legnagyobb mértékben veszélyesek a világ békéjére, aminthogy a békefenntartása első sorban attól függ, hogy sikerül-e ezt a kényes kérdést becsületesen megoldani. A legutóbbi napokban a francia kormány nagy csapatösszevonást végzett a Saar-vidékkel szomszédos francia területen s állítólag Angliát is felszólította csapatok kiküldésére. Erre a műveletre az a hiteltelenség adott alapot, hogy Németország nem akarja megvárni a népszavazást, hanem fegyveres erővel birtokába veszi a Saar-vidékét. Szerencsére a hír nem bizonyult valósnak s így semmi erőszakos közbelépésre nem volt szükség. Ezt megállapította az angol külügyminiszter is, aki egyuttal azt is kijelentette, hogy angol csapatokat a kormány a Saar-vidékre semmiképpen nem fog küldeni. Így a francia csapatok csak nagy és indokolt német izgatottság lett a következménye, ezzel is bizonyítva a kérdés kényes voltát.

Van már szerencsés sorsiegye?

Vegyen azonnal

**ECONOMIA S. A. SUCC.**Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 23.,  
szerencsés erdélyi főelárusítótól.

Roosevelt győzelme. Amerikában általános választások voltak s ezek során a mostani elnök: Roosevelt pártja, a demokrata párt óriási győzelmet aratott. Ellenfelei főképen azazal korteskedtek, hogy a Roosevelt politikája az államnak iszonyu pénzébe került már eddig is. De ennek az érvelésnek nem volt hatása, mert a támadott politika nagymértékben enyhítette a munkanélküliséget és emelte az amerikai kivitelt. A nemzet tehát igazolta a Roosevelt politikáját, aki most már zavartalanul dolgozhatik tovább.

Gömbös Rómában. A magyar miniszterelnök sikeres varsói útja után Rómába indult, Mussolini meglátogatására. Ez a látogatás a magyar-olasz-osztrák hármass megállapodás természetes következménye, mert abban az érdekelte három kormány a gazdasági és politikai kérdések vezetése céljából szükséges gyakori látogatásokban egyezett meg. Ezt bizonyítja az, hogy Rómába utaztában Gömbös egy napot Bécsben tárgyalt az osztrák kormány tagjaival.

A magyar miniszterelnököt megkülönböztetett tisztelettel fogadták Rómában. A pályaudvaron maga Mussolini várta, akivel azután többször folytatott hosszas tárgyalást, a magyar-olasz kereskedelmi izgalom még élénkebbé tételévé, de politikai kérdésekben is, mert a kibocsátott hivatalos tudósítás szerint a két állam kö-

zött mind gazdasági, mind politikai kérdésekben teljes az egyetértés s közelebbről kulturális szerződést is fognak kötni.

A francia félhivatalos újság szerint ez a látogatás azt bizonyítja, hogy Olaszország változatlanul kitart Magyarország mellett, tehát nem áldozza fel az olasz-francia és az olasz-szerb közeledésért, hanem Ausztria és Magyarország érdekeinek biztosításával kívánja rendezni a dunai államok helyzetét.

Francia kormányválság. Doumergue francia miniszterelnök nem tudott megegyezni a radikális párttal az alkotmányreform kérdésében. Ezért bejelentette a kormány lemondását s a megalakulandó nemzeti kormányban már nem vesz részt. — Párisban nagyszabású biztonsági intézkedéseket tettek a fenyegető jobboldali zavargások megakadályozására.

Szerbiában is kormányválság van. A szerb igazságügyminiszter lemondott, mert nem akarta végrehajtani a kormányzótanács által tervezett kegyelmi (amnesztia) rendeletet. A kormány változatlanul követeli a kiágyilkosság előzményeinek felderítését, de kijelentette, hogy a továbbiakban a nagyhatalmak tanácsa szerint fog eljárni. Ez pedig a békét jelenti, mert különösen Anglia béke-szándéka egészen határozott és világos.

Szerezzünk új előfizetőket

**Belpolitikai hírek**

Továbbra is cenzura lesz. A Kormány nem tártja elérkezettnek az időt a cenzura megszüntetésére. Így tovább is megmarad az ujságok cenzurája.

Támadni akarnak az ellenzéki pártok. A parlament megnyitása után a kisebb politikai pártok heves támadásra készülnek a Tatarescu-kormány ellen. Az ellenzék különösen a Skoda-féle fegyverszállítási ügyet akarja kihasználni támadási célpontul. Előre láthatólag a Skoda-féle ügy parlamenti tárgyalása hónapokig el fog tartani. Az ellenzéki politikusok úgy látják, hogy a Tatarescu-kormány nem fog tudni megbirkózni a feltornyosuló nehézségekkel. Jorga olyanforma nyilatkozatot tett, hogy a Tatarescu-kormány után ő venné át a kormány alakítását és vezetését. Bizonyos azonban, hogy a kormány helyzete egyelőre szilárd alapokon nyugszik és így korai dolog még kormányváltásról beszélni.

Mit mondott a belügyminiszter Aradon a helységnevekre vonatkozólag? A belügyminiszter Aradon nyilatkozatot tett a cenzurával kapcsolatban. Az ujságírók kérdésére a miniszter kijelentette, hogy nem adott ki olyan rendelkezést, mely az ujságoknak megtiltaná, hogy a helységek neveit kisebbségi nyelven írják ki. Ez a rendelkezés a bel-

ügyminiszter szerint csak a postára vonatkozik, mert a román helységnevek megkönnyítik a kézbesítést. Véleményünk szerint a miniszter kijelentéséből az következik, hogy a helységek magyar nevét beszélgetés közben, vagy a levél belsejében nyugodtan lehet használni. Nagyképű és kislelkű emberek szokták a helységek magyar nevét mellőzni. Hogyan várjunk becsülést műveltségünk, jogaink iránt, ha magunk sem becsüljük meg azokat?

Kiírták Udvarhelymegyében a községi választásokat. Végre megszűnik Udvarhelymegyében az interimárok uralma. A megyefőnök kitűzte a községi választások időpontját. A választások november 25., december 2. és 9. napjain lesznek.

Nagy visszaélés történt a kereskedelemügyi minisztériumban. A külföldi áruk behozatalával kapcsolatban a kereskedelemügyi minisztériumban nagyméretű visszaélést lepleztek le. Kiderült, hogy sok főtisztviselő jogtalanul illetekeket szedett a külföldi szállítóktól, hogy azok áruikat behozhassák. A minisztérium tisztviselői más szabálytalanságokat is követtek el. Így például autóalkatrészeket ócskavas leple alatt hoztak be az országba. A nagy botrányval kapcsolatban a kereskedelemügyi minisztériumban negyven főtisztviselőt felfüggesztettek.

**Hírek**

Fizetni kell! Lapunk mai száma éppen abban az időtáiban érkezik ki olvasóinkhoz, mikor a konverziós adósságok első részletét ki kell fizetni. Ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét a következőkre. A november 15-én esedékes konverziós részletet feltétlenül ki kell fizetni, mert különben az adós elveszti a törvény által biztosított kedvezményeket. Az Országos Magyar Párt nagykarolyi gyűlésén is szóba került ez a kérdés és a magyar képviselők nyomatékosan figyelmeztették a hallgatóságot, hogy saját érdekében mindenki fizesse ki a november 15-én esedékes első részletet. Különben a kormány újabb nyilatkozatot bocsátott ki és ebben figyelmezteti az adóssokat a határidő pontos betartására. A nyilatkozatban egyben közli azt is, hogy akik most nem fizetnek, elveszítik a törvény által biztosított kedvezményt és az adósság behajtása tekintetében a hitelező szabad kezét nyer.

**Bizonyítványszerzés — nagy utánjárással.** A szilágysomlyói Minorita-rendház igazolványt kért a polgármesteri hivataltól, hogy az impérium átvételekor a minoriták Szilágysomlyón tartózkodtak. Az időközi bizottság a bizonyítványt nem akarta kiadni és utasította a kérvényező barátokat, hogy hozzanak tizenkét tanut, akik igazolják, hogy már 1918-ban Szilágysomlyón rendházat tartottak fenn. Köhalmi Mihály, volt gimnáziumi igazgató, erre tizenhat tanuval jelent meg a polgármesteri hivatalban és így kiadták az igazolványt. Különben a minoriták már kétszáz éve Szilágysomlyón rendházat

**I. osztály huzás november 15.**

**Nyerhet 1 milliót.**

**ECONOMIA S. A. SUCC.**

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 23., legszerencsésebb erdélyi főelárusítótól rendeljen még ma egy szerencsés sorsjegyet. Egy negyed 200 L.

partanak fenn, tehát érthetetlen polgármester intézkedése.

Mi lesz a nyelvvizsgán elbuktott magyar tanárokkal és tanítókval? A közoktatásiügyi miniszter rendeletet adott ki a kisebbségi tanárok és tanítók vizsgájára vonatkozólag. A rendelet szerint, azok a tanárok és tanítók, akiknek vizsgája sikerült, tovább taníthatnak. Akik a vizsgán elbuktak, január 1-től kezdve elveszítik állásaikat. Akik nem vizsgáztak és igazolatlanul maradtak távol a vizsgától, szintén elveszítik állásukat. Akik igazolni tudják, hogy miért nem vizsgáztak január hónapban, vizsgára állhatnak. A szigorú rendelet következtében sok magyar tanár és tanító veszíti el kenyerét.

Károly király és a trónörökös nagyobb összegű belföldi kölcsönt jegyezték. A belföldi kölcsön jegyzése megkezdődött. Az első között voltak Károly király és Mihály nagyvajda. A király négy milliót, a nagyvajda pedig három millió lejt jegyzett a belső kölcsönre. Az összegezés szerint az első napon a kölcsönjegyzés összege meghaladta az ezer millió lejt. A pénzügyminiszter a rádióban beszédet tartott a belső kölcsönrel kapcsolatban. Kijelentette, hogy a parlament rövidesen határozni fog a kölcsön felhasználásának módjáról, mert az állampolgároknak tudniuk kell, hogy hova fordítják a kölcsönt?

Bukarestben leégett egy malom. Bukarestben nagy tüzvész pusztított. A „Traian” nevű gözmalomban tűz ütött ki és a malom a gabonarártárokkal együtt leégett. 600 vagon gabona esett a tűz martalékául. A kár 30 millió lejre rug. A kárnak csak kis része térül meg biztosítás után,

## Fényes ünnepség keretében áldozott a kolozsvári Magyar Színház Katona József emlékének.

Most van száz éves évfordulója, hogy a kolozsvári Magyar Színház először előadta Katona József Bánk Bán című történelmi szindarabját. A szindarab legelőször Kolozsváron került előadásra és csak azután mutatták be Budapesten.

A gyönyörű szindarabot a kolozsvári Magyar Színház méltó módon hozta az ünnepség alkalmából színre. Az előadás előtt Várhelyi János ref. püspökhelyettes, a Magyar Nép munkatársa, tartott gyönyörű bevezető előadást. Előadásában rámutatott arra, hogy Katona József Bánk Bán című színműve Kolozs-

várról indult hódító útjára. Magyar nemzeti szempontból nagyszerű nemzeti nevelő feladatot töltött be az elmúlt száz esztendő alatt. Az előadás fényes külsőségek között folyt le. A szereplők a magyar színház legkiválóbb tagjai voltak és minden erejükön azon fáradoztak, hogy méltóak legyenek a nagy nap ünnepi hangulatához. Elismerés illeti a kolozsvári Magyar Színházat, hogy a nehéz időkben is ilyen nagy áldozatot hozott Bánk Bán előadásáért s ezzel újra a közönség emlékébe idézte az egyik legnagyobb magyar író.

Erdélyi népművészeti kiállítás Bukarestben. Bethlen Mária grófnő Bukarestben erdélyi népművészeti kiállítást rendezett. A kiállítás tárgyai faragott butorok, színes szöttek, kalotaszegi varrottások, cserépedények, terítők, ruhák, függönyök. A bukaresti közönségnek nagyon tetszettek az erdélyi népművészeti tárgyak és már az első napon csaknem mindent megvásároltak a kiállításon.

Bulgáriába készül Károly király. Titulescu külügyminiszter nyilatkozata szerint, Károly király rövidesen meglátogatja Boris bolgár királyt. A látogatás a Sándor király halála miatt elrendelt udvari gyász után fog megtörténni.

Konverziós adósok figyelmeztetés. Azok az adósok, akik az adósságukat két, vagy öt év alatt akarják kifizetni, most november 15-én feltétlenül fizessék meg a törvény által előírt első törlesztési részletet. Ha a részletet pontosan megfizetik,

jogukban áll jövő évi április hó 7-ig nyilatkozni arról, hogy a hosszabb vagy rövidebb törlesztési idő alatt akarják adósságaikat kifizetni. Ha április 7-ig nem nyilatkoznak, a hosszabb törlesztési idő érvényes reájuk nézve.

Allamellenes izgatás címén elítélték két református lelkészt. Kürthy Károly és Lakoczy István, szatmármegyei református lelkészeket vád alá helyezték azon a címen, hogy a református templom falára festett magyar nemzeti színeket nem akarták átfesteni. Ezen az alapon vádat emeltek a két református lelkész ellen. A megvádolt lelkészek azzal védekeztek, hogy nem akarták a templom értékes festését elrontani, különben is évekig senkinek sem volt semmi kifogása a templom festése ellen. A kolozsvári hadbíróóság a lelkészek védekezését nem fogadta el, őket három-három napi fogházbüntetésre ítélte, és 500 lej pénzbüntetésre ítélte,

A legméltóbb kegyelet. Nemrégiben halt meg Dr. Imre József szemészorvos, a budapesti egyetem kiváló tanára. Sok tisztelői közül egyik nagyon megható módon adott kifejezést a nagy tudós iránt érzett kegyeletének. Lapunk utján Étfalva-Zoltán, háromszékmegyei községnek, ahonnan az Imre-család származik, nagyértékű népkönyvtárat ajándékozott. A népkönyvtárat az Étfalva-zoltáni református egyházközség fogja kezelni és a lakosság lelki hasznára fordítani. A gondolat, amelyet Dr. Imre József emlékének tisztelője kifejezésre juttatott, minden dicséretet megérdemel. Mivel lehetne egy nagy tudós emlékezetét szelben megörökíteni, mint azzal, hogy szülőfaluján népkönyvtárat létesítünk s ezzel tüzhelyet teremtünk a lelki világosság terjesztésére? Vajha, minél többben követnék a szép példát!

Ujra elhalasztották Török Ferenc plebános pörének tárgyalását. Török Ferenc volt gyergyócsomafalva esperes plebános ellen államellenes izgatás vádját emelték. Mint közöltük, a plebánost a törvényszék öt évre ítélte el. A tábla megsemmisítette a törvényszék ítéletét és új tárgyalás megtartására utasította a törvényszéket. Minthogy a tanuk nem jelentek meg, a tárgyalást elhalasztották.

TANÍTÓ URAK! Rajz- és földrajz tanításánál nélkülözhetetleneknek bizonyultak a *Minerva R.-T. Cluj-Kolozsvár*, Str. Baron L. Pop 5. (v. Brassai-u.) kiadásában megjelent és már három év óta forgalomban levő *Kovácsi Pál* rajzpedagógus, rajztanár által tervezett, román- és magyar nyelven elkészített füzetek, melyek a modern pedagógia minden követelményeinek tökéletesen megfelelnek.

A rajzfüzetek ára darabonként 4.— Lej, a földrajzfüzetek ára 8.— Lej, a Vezérfonal ára 12.— Lej. — Ugy a Vezérfonal, mint a füzetek az ország minden jobb könyvkereskedésében kaphatók, ahol nem volnának beszerezhetőek: oda utánvétellel készséggel küld a kiadó.

Magánegyezséget kötött a Transsylvania Bank betéteseivel. A konverziós törvény 52-ik paragrafusában a pénzügyi intézetek veszteségeiket a betétesekre háríthatják át. A törvény értelmében jogában áll a pénzügyi intézeteknek betéteseikkel magánegyezséget kötniök. A magyar bankok az erre vonatkozó lépéseket megtették. Örvendetes dolog, hogy a betétesek részéről mindenütt nagy megértés tapasztalható, mert tisztában vannak azzal, hogy amennyiben nem kötnek magánegyezséget, helyeik sokkal rosszabb lesz. A Transsylvania Bank betéteseivel például aláírták az intézet által

felajánlott magánegyezséget. Ennek értelmében a Transsylvania Bank betétese a könyvekben megállapítható követelésük feléről lemondtak. A másik felének harminc százalékát a betétesek hét év alatt készpénzben kapják meg, husz százalékaival pedig az alapítke felemelése céljából részvényt jegyeznek. Örvendetes, hogy ez a teljesen magyar intézet ilyenformán néhány hónap alatt teljesen visszanyeri működési képességét. Itt közöljük, hogy a Transsylvania Bank azokon a helyeken, ahol a betétesek részéről nem tapasztalt megértő magatartást, fiókjait bezűntette. Ennek következtében a tor-dai, kézdivásárhelyi, és maros-ujvári fiókok szűntek meg. Ezeknek a vidékeknek az adósai a betétesek meg nem értő magatartása miatt abba a kellemetlen helyzetbe kerültek, hogy fizetéseiket ezután sokkal körülményesebben eszközölhetik.

Turnu-Severinben másodsor teremtek az almafák. Románia területén több helyen hozták a gyümölcsfák másodsor teremést. Erdélyben is voltak helyek, ahol a gyümölcsfák másodsor teremtek. A Duna mentén levő Turnu-Severin város környékén az almafák másodtermése olyan bőséges és jóízű, mint az első termés volt.

A férgék megeszik a világot. Nemsokára itt a világ vége, mondta egy nagynevű tudós. Ezt azonban nem egy üstökös fogja okozni, hanem a férgék irtózatossá elszaporodása. A férgék meg fogják enni a világot. Erről a különös jóslatról és a férgékről rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl Tolnai Világlapja új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. A legkiválóbb magyar írók novellái mellett számos ragyogó cikket közöl.



## Az őszi ültetés

biztos sikerrel jár!

Gyümölcsfák, rózsák, bokrok, szőlőoltványok faj-, és árjegyzéket kívánatra díjmentesen megküldjük.

**AMBROSI, FISCHER & Co.**  
**AIUD - NAGYENYED.**



Megkezdődött Mataska bűnperének tárgyalása. A biatorlágyi merénylet bűnügyét most tárgyalja a budapesti törvényszék. Az elvetemült gonosztevő a tárgyalás alatt állandóan örültséget színlel. A nagy bűnper tárgyalása hetekig fog tartani.

Tűzhalál a vonat tetején. Marin Gheorghe, asztalos a személyvonat tetején ingyen akart utazni Bukarestbe. A mozdonyból kipattanó szikrától a szerencsétlen ember ruhája meggyullt. Mire a sikoltozó embert a vonat tetejéről leszédtek, halálos égési sebeket szenvedett.

Két gyermek tűzhalála. Lapunk előző számában irtunk egy szerencsétlen kisgyermek tűzhaláláról. Most újabb szomorú gyermek szerencsétlenségről számolhatunk be. A Prábovamegyei Cornu községben Niculescu Petre gazda feleségével kiment a mezőre. Két kisgyermekük őrizetlenül maradt otthon. A két gyermek a tűz mellett játszadozott, ruhájuk meggyullt és mire a szülők hazacértek, csak megszenesedett holttesteiket találták meg.

Részeg katonák rémtette. A háromszéki Felsőcernáton községben több katona érkezett haza szabadságra. A szabadság öröme a katonák nagyot mulattak és ittasan lövöldözni kezdtek. Az egyik golyó Szabó Teréz szolgálóleányt talált el. A szerencsétlen leányt a kézdivásárhelyi kórházba szállították, hogy műtéttel mentésük meg. A leány azonban óriási kínok között meghalt. Szégyelünk kell magunkat, hogy magyar fiúk elisszák az eszüket s véres botrányokat okoznak.

Nagy szerencsétlenség történt egy regáli hid építésénél. Tárul-Jiulban egy hid építése alkalmával óriási szerencsétlen-

## PATKÁNYOK ELPUZTÍTÁSÁRA

Egerek, mezei egerek által okozott károk megszüntetésére

Gyártja Egger & Co. Részvénytárs. Vegyészeti Gyár Cluj-Kolozsvár.

**THALLIN-pasztát**  
**THALLIN-buzát**  
**HASZNÁLJUNK.**

ség történt. Az épülő hid állványa összeomlott és a hidon dolgozó munkások a Zsil folyóba zuhantak. Egy munkás vízbe fulladt, 15 munkás súlyosan megsebesült. A hidépítő vállalkozót letartóztatták, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy rossz anyagot használt állványozás alkalmával.

Nem szabad eladni az adóban lefoglalt tárgyakat! Mihály Lajos csikjenőfalvi gazda házában foglalást eszközölt a végrehajtó. Mikorra az árverést kitűzték, kiderült, hogy Mihály Lajos a lefoglalt ingóságokat eladta. Bünvádi eljárást indítottak ellene és két hónapi fogságra ítélték.

Elfogták a misztófalusi rablőgyilkosokat. Lapunk előző számában közöltük, hogy a lomási faipar vállalat főtisztviselőjét, Sándor Józsefet meggyilkolták. A csendőrség súlyos gyanuok alapján letartóztatta Gherasim Péter láposbányai munkást és öccsét. A két gyilkos bevallotta, hogy a szerencsétlen tisztviselőt vadászfegyverrel agyonlőtték, majd a fegyver agyával többször fejbe sújtották és elrabolták a nála levő pénzes táskát. Az elvetemült gyilkosokat a szatmári ügyészség fogházába kísérték.

A virtuskodás vége. A Dicsősémmárton melletti Borzás község határában Moldován Dumitru szolgálólegény marhákat legeltetett. Virtuskodásból felmászott a villamos vezétek oszlopára. Megfogta a villanyvezetékét, amint azonban hozzáért a dróthoz, halálos sebekkel borítva a földre zuhant.

Egérveszedelem Egyiptomban. A Nilus folyó áradása következtében Egyiptom földjét millió számban árasztották el az egerek és patkányok. A vac-kaikból kiszorított kártékony állatok minden elpusztítanak az áradástól mentes helyeken. Minthogy a patkány a döghalál betegséget terjeszti, az egyiptomi egészségügyi miniszter szigorú rendelkezéseket adott ki az ártalmas állatok pusztítására.

Derék magyar ember halála. Nagy részvét mellett temették el Bereck, háromszéki megyei községben Jánó Józsefet. Az elhunyt a helybeli hitelszövetkezetnek 32 éven át igazgatója és pénztárnoka a fogyasztási szövetkezetnek, több ízben igazgatója volt. Az elhunytban Jánó József szentléleki ig. tanító és Jánó Mihály kolozsvári postatisztviselő édesapjukat gyászolják.

A cigarettakirály rejtélye. Az artistavilágban cigarettakirálynak nevezik azt a rejtélyes embert, akiről nagyon érdekes képcikket közöl a Délibáb új száma. Magyar és külföldi rádióműsorokat, slágerszövegeket, illusztrált színházi beszámolókat, pompás filmrovatot, pletykákat, egyfelvonásos szindarabot, folytatásos regényt, közel száz képet és ezer érdekességet talál az olvasó a népszerű színházi képeslapban.

**Ka sikert akar elérni,**

**hirdessen a**

**„MAGYAR NÉP”-ben!**

# MÉZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZASZ FERENC



## Csak jó minőségű termést lehet eladni!

A háboru előtt egy pompás képzelő erővel megáldott művész megfestette a „Rémület” képét. A kép egy vágatoló, szörnyű lovat ábrázolt, amint legázolta az előtte fejvesztetten menekülő óriási tömegét. Ma a „Munkanélküliség” lehetne a címe ennek a képnek. Mert ma már a „Rémület” szorongó érzése is gyötri a munkanélkülieket. Nincs erő a megállásra, a dolgokkal való szembehelyezkedésre. Nincs erő olyan elszántságra, mely az utolsó erőig, a végső teljesítőképességig elmegy a küzdelemben. Az egyén elfásult, béklyózott akarata; az elmúlt küzdelmes évek meddőségei közömbössé tették a további reménykedések felcsillámoló lehetőségei iránt. Ma arra van elsősorban szükség, hogy az egyes ember fenntartsa a saját egyéniségében a hitet a jövő jobbrafordításában, kutatni az utat, módokat, hogy az célravezetőnek bizonyult, minél szélesebb rétegben hirdetni azt.

Nincs munka; tehát teremteni kell; kutatni, ásni, napfényre hozni a dolgok mélyéből. Nagyvárosok közelében hitetlen formáit találja meg az ember ennek a „kikapart” és napfényre hozott munkalehetőségnek.

És a vidék, a falu mit kezdhetne? Talán többtermelést — kérdik egy készenlétben tartott gunyosollyal. Nem, ma nem; a többtermelés elve ma világszerte megbukott. — Milliók éheznek, de a termésfelesleggel gépeket fűtenek, tengerbe süllyesztenek, mert a többtermelés ársüllyesztő hatásától félnek. Lázasan keresi az európai piacokat Amerika, Oroszország, s bevitelre szoruló államok mind magassabbra emelik a védővámok falát. Ma már csak a legtökéletesebb minőség tud eljutni a jól fizető államokba, — s itt jön a minőségre való termelés jelentősége.

Ha ez nem így volna, nem jönne például Hollandiából Magyarországra 394 ezer Pengő értékű káposzta (1931. tavaszán) ugyanakkor, mikor a nagy káposzta termő, — de esetleg vasutól távolabb eső vidékeken ősszel kiszedeilen marad rengeteg káposzta, mert az őszi árak mellett nem fizetődik ki.

A munkaalkalom a káposzta gondos válogatásában, téli elraktározásában, 3 hetenkénti átválogatásában van. De fizetik is, tavasszal ötszörös áron, amit igazol, hogy a holland termelők is érdemesnek tartják az egész üzemszerűen beállított raktározást és a magyar közvetítő is keres rajta.

Persze, ehhez nem elég csak a jó szándék, minden tájékozódás nélkül. Körültekintőnek kell lenni a koratavaszi értékesítés megszervezésében. Aztán nem minden fajta káposzta viseli jól a tavaszig való eltartást. A hollandoknak külön kitenyészett magjuk van erre, amit újabban Magyarországon is bevezettek káposztatermő vidékeken. Ezek a fajták a Dan fehér és hollandi márges-káposzta. Fontos a gondos kezelése; fej alatt közvetlen levágva, nem dobálva szedés közben, külső leveleit leszedve fonnaszatják 3—4 napig, aztán olyan helyiségben, hol a hideg nem száll 2 fokkal mélyebben a fagypontra alá, csapott gulaformájában rakják 3 négyzetméter nagyságban. Az első sor a torzsás részével felfelé, a következő sorban fejjel lefelé 3-as kötésben rakva a sorokat, hogy levegőzni tudjon. 3—4 heti időközökben át kell a gulákat válogatni.

Íme egy munkaalkalom, amivel megtöbbszörözzük a káposzta jövedelmezőségét.

Helyszűke miatt most csak futólag említem meg, hogy a kelkáposztának, karfiolnak szintén megvan a helyes téli eltartási módja, amelyek szintén jövedelemtöbblettel hálálják a munkát. Ilyen aprólékos munkatöbblettel lehet elérni előcsiráztatás útján a legkorábbi burgonyát, vagy az augusztusban vetett, novemberben szalmával takart téli új krumplit. Ilyen munkalehetőség (a megfelelő pince és trágya birtokában) és igen hálásan fizet a gombatenyésztés, — kellő szakértelemmel és nagy gonddal végezve. Ha érdeklődés lesz a gombatenyésztés iránt, szívesen leközlöm azt az eljárást, amivel a híres Buda-tétnyi gombapincében dolgoznak. Továbbá ott volna városi kertekben a téli petrezselyem termelés, amely gondos kezeléssel egész télen szedhető.

S hol van a munkaalkalmakra bővebb lehetőség a gazdálkodásban, mint a gyümölcs-érettelésben?

Itten az egész év folytonos munkája hozza kamatot, vagy a munka elhanyagolása a kártétést. Ép gyümölcsöt csak szeretettel szedhetünk a gyöngéd óvatossággal szedett gyümölcsöt osztályozva kell értékelnünk. De az ilyen célra alkalmas gyümölcsért fizetnek is karácsony táján! Persze az árakat kell addig válogatni, kezelni. De hát ez mind segít a munkanélküliség leküzdésére és mind visszahozzák az érte kifizetett, vagy

ráfordított munkát.

Végezetül még hozzá kell fűznöm, hogy a minőségre fordított munkához még hozzá kell kapcsolódnia egy pinceszervezési tevékenységnek, amelynek célja összehozni hasonló termelőket, hogy egységes nagy tételben biztosított helyre történjen az értékesítés. Ez a munka, — az értékesítés irányában való tevékenység párhuzamosan történik a gondozás munkájával, mert véletlenül bizni sem a kezelés munkáját, sem a jó áron való értékesítést nem lehet.

B. A-né.

### Megszivlelendő tudnivalók

Minden juhtartó gazda emlékszik tavalyi métegyérványra, amely szokástól eltérően, ritkán tapasztalható hevességgel tombolt. Meg van a juhtartó gazdatársainkat. Most már, a legeltetés végének közeledtével, arra figyelmeztetni, hogy juhait erősen figyeljék és a métegye legesekélyebb jelénél vigyázzanak meg azokat distolozni. A distolozást túl későre hagyni nem szabad, mert az állat rendkívüli módon legyengül és ellenálló képességét rohamosan veszíti. Az így legyengült állat a gyógykezelést is nehezen bírja. Sok gazdatársunk a juhait nem hallgatván az intő szavakra, juhait nem distolozta végig az őszt, hanem csak a tél kezdeténál fellépett a métegyekor legveszélyesebb tünete: a vizenyősség.

A Distol a métegyet ilyen esetekben is megölte, természetes azonban, hogy az ennyire legyengült állat sokkal később áll lábra és ellenálló képessége sokáig gyenge marad. Amennyiben fontos a legeltetés megszüntetése a distolozás, épp annyira fontos, hogy ez a munka valódi DISTOL-lal történjen, mely fekete színű és ezüst felirású.

### Elszaporodtak a mezei egerek.

A meleg őszt következtében a mezei egerek nagyon elszaporodtak. Az őszi vetéseket a pusztulás veszedelem fenyegeti, mert az egerek a zsenge növények gyökereit megeszik. Sok helyen a gazdák az egerek miatt nem mernek vetni.



### A kormány megvédi a buza árát!

A kormány, arra való tekintettel, hogy utóbbi időben a buza ára meglehetősen intenzíven csökkent, intézkedéseket fog tenni a buza árának megőrzésére. A Nemzeti Bank kormánybiztosságot, hogy kezdjen hozzá a buzavásárláshoz. A vásárlás céljaira a Nemzeti Bank megfelelő összeget becsútotta a gabona kormánybiztosság rendelkezésére. A kormány egyidejűleg utasította a prefektusokat, közöljék a lakossággal, hogy a kormány mindenképpen meg fogja védeni a buza árát, vagyis a buza ára nem lesz olcsóbb. A kormánynak ez az intézkedése szoros összefüggésben áll a november 15-én fizetendő első konverziós részlettel. Egészen alaposan attól tart a kormány, hogyha most meglehetősen a gabona, a földműves adósok nem tudják rendezni adósságaikat. A buza árának megvédése tehát végeredményben országos jelentőségű pénzügyi művelet.

Olvasóink b. figyelmét e helyen is felhívjuk az országsszer- te ismert *Heinrich Franck Söhne S. A. R.*, Bucaresti-Braşov cég hirdetésére.

## DISTOL-ban van a juhtenyésztő boldogulása!

Mert:

**egyetlen darab biztosan meggyógyít egy métegyes juhot.**

**A DISTOL GYÓGYIT — az utánzat ő!**

Métegye ellen tehát **DISTOL-t** követeljen!

Ismertetőket ingyen küld az erdélyi és bánáti képviselő:

**AGROTECHNICA, CLUJ-KOLOZSVAR**  
CALEA REGELE FERDINAND 8.

és

A VEZÉRKÉPVISELET.

**FREDERIC SPODHEIM & Co. S. A.**  
BUCURESTI I. STR. SFT. CONSTANTIN 4.

## Mulattató

### A GYERMEK . . .

*Jól tudhatod: a gyermek szenved  
Ha apa, anya nem ért egyet.  
Szívére nagy bánat borul,  
Homlokán felhő tornyosul  
Es halkán jár és nesztelen,  
A lelke olyan meztelen,  
Mint félredobott ronggyabája:  
Nem kell neki, sutba vágta.*

*A gyermek az nem rongybaba.  
Sutba ne dobjad őt soha,  
Lelke van neki, tiszta lelke,  
Az Isten nálad ottfelelte.  
Felelsz majd minden tetedér,  
Mellyel szívéhez bánat ér.  
Miért jár halkán, nesztelen  
Es lelke miért meztelen?!*

Zsilinszky Margit.

### A hópehely.

A föld az éjjel csonttá fagyott. A nap is mintha fázott volna, nem mert kibujni a felhők közül. Csak egy tányérforma világos foitról látszott, hogy merre jár.

Reggel nyole óra felé mintha egy fehér toll-pihéske szállt volna el az ablakom előtt. Aztán egy második, harmadik fehér pehely. Aztán bőmómlásnak indult nagy kavargó pelyhekben a sziürke felhők terhe: az első hó.

Az ablaknál álltam és pipáztam. A kis kapu megkattant. A folyosón a gyerekesizmak sűrűn kopogtak.

— Esik a hó! — kiáltozták egymásnak odakünn. — kiszakadt a Jézuska dunnája!

A Bareza gyerek ki is nyujtotta a kezét és elfogott egy pelyhet. Be akarta hozni a markában az iskolába.

Hanem itt, hogy engem megláttak, elesöndesültek. Szóttlanul ültek a helyökre. Piros arcok, piros fülek és egymásra mosolygó szemek. Lám, mindennek lehet örülni, még a hóesésnek is!

Az örömük engem is megvidámitott. Milyez bohó a gyermek! S micsoda érzékeny a lelke minden változás iránt! Az ő lelkük olyan, mint

valami finom kis gép, amely erős munkára nem való, de minden csekélységre megperdülnek a kezei. Nekik merőben más a világuk, mint a miénk. A mi nagy dolgaink nekik semmiségek és amik nekünk semmiségek, azok nekik a nagy valamik. A gyermek kacag olyanokon, amiken mi nem is mosolygunk és sir olyanokon, amiken mi a homlokunkat se ráncoljuk. Egy tinta-csepp, egy cserebogár, egy botlás, idegen öltözet: nevet rajta. Es sir, ha a tolla elgörbül, ha csufolják, ha aggódik, ha fázik. Aztán ha sirás közben valami kellemesen hat rá, — akkor a könnyein át mosolyog.

Ahogy végigpillantok az iskolán, látom, hogy a második pad elején még mindig üres a hely.

A kis Kovács Rozi ülne ottan, a részeges Alsó-Kovács leánykája. Egy mosolygó szemü fehér egér. Ő az első a padban. Abban a padban ő vizsgálja meg minden reggel, hogy tiszta-e mindenkinek a keze? nincs-e pehely valakinek a haján? és hogy megírta-e mindenki otthon a feladatot? Hát ez nagy tisztesség.

A minap egy délután új szomszédot kapott. A fülebe sugdosott és nevetgélt vele. Mit tudnak sugdosni az ilyen kislányok? mit mosolyognak? mit nevetnek?

Semmiségeket.

Meg kellett szólítanom. A megszólítás nem ritka ügy az iskolában; de aztán másodsor meg ne szólítsam azt! — ezt is tudják a gyerekek.

Hanem biz az én Rozimat annyira izgatta a kedves új szomszéd, hogy másodsor is meg kellett szólítanom. Azt mondtam neki, hogy a tanítás után maradjon az iskolában.

Akkor a mosolygó kék szemek aggódó kék szemekre változtak. Komoly maradt.

Tanítás után kikísértem a kapun a gyerekeket. Egyet sétáltam az udvaron. Aztán visszatértem a fogolyhoz.

Ült a helyén a második padban az első helyen és félkönyökére támaszkodva, aggodalmas arccal nézett ki az égre.

Leültem az asztalomhoz és magam elé szólítottam.

— Gyere ide.

Megállt előttem és lesütötte a szemét.

Nem szólok azonnal. Jobban beszél énnál a saját szíve.

Oh mert az ilyen foltos ruhájú kis teremtésnek is éppen olyan a szíve, mint a bársonyba öltözött grófleánykéé. A gyermekre meg a

mekszív. Ezt a teremő egyenlően porciózta az emberek között.

Milyen finom az arca ennek a kis parasztneknek! Milyen nagy tiszta kék a szemük! Milyen hullámos rajzu a kis piros ajaka! S mivel született bájos a fejének minden mozdala! Ha véletlenül párisi házban születik, györsége volna a szalonoknak.

De haj, az emberi lélek is ugy száll a földre, a hópehely! A kegyetlen véletlenség idejét a részeges Alsó-Kovács hajlékába. A ruha csak az, ami a nyáron volt: vörös-babos szinü karton rékli, és szinehagyott kék szoknya. Csupa folt és varrás. Cipője meg nincs. Nem is volt soha. Nem is lesz soha. A havon az lább fog futni, mint még valami öt társaság nő fel hajadonná.

De nekem szigorunak kell lennem, mert a szabadság az első törvény az iskolában.

— Mit fogadtál a minap ezen a helyen?

— Mit előttem, némán, szintelen arccal, szemét fölöten.

— Jó voltál-e ma? — kérdem megint egy mulva.

— Nem. — rebegi halványan.

— Megérdemled-e, hogy azon a helyen ülj?

— Nem, — suttogta alig hallhatóan.

— Hát holnaptól kezdve mást ültetek oda. Mert én téged nem szeretlek!

Az arca nem látszott semmi változás. En tudom, hogy ez a szó ugy sziven csapta őt. A vasvesszővel sujtottam volna rája.

— Áltámolyog.

Mikor kilép az ajtón, föl is emeli künn a kis piros kék vászon kötényt a szeméhez.

— Másnap nem jött el. Egy fiueska, akit előttem az anyjához, azzal a hirrel tért vissza, hogy a leánykát reggel, mikor iskolába akart menni, valami kutya belekergette a patakba, s mikorra hazaért, a ruha zörgősre fagyott.

— En. —  
— Mit mondom, így eszembe jutott a kis Korozi. Es nézem eközben a havazást. Nem belé negyedóra, már fehér a föld. A virág-

körök bundába öltöztek. A háztetők fehér paplannal vannak letakarva. A szilvafák olyanok, mint tavasszal, mikor virágoznak.

Amióta beteg az a leányka, mindennap elküldök egy gyereket, hogy kérdezze meg a nevemben: hogyan van?

Ma délben a Gál gyerek volt ott. Azzal a hirrel tért vissza, hogy a Rozika már nem tud szólni se.

Fogom a kalapomat, botomat. Megyek át a patakon, a falu alsó részén. Az uton találkozom Alsó-Kováccsal. Ott támogatja félvállal a keresztet. A sapkája a hóban, a ködmene nyitva; kilátszik meztelen melle az inge alól.

— Hát kend most is részeg? — kérdem tőle. Rám emeli zavaros két szemét és néz. De perczre nem lát.

— En? Részeg? — mondja rozsdás hangon. Inni ittam, de részeg nem vagyok!

— Hiszen alig áll a lábán, szerencsétlen!

— Az se igaz, mer állók! — mondja mutatva ujját fölemelve.

— Nem tudja, hogy beteg a leánya?

— Azt is tudom! — mondja a fejével bután bólintva. — Majd meggyógyítja a jó Isten!

No ezzel nem lehet beszélni.

Ahogy a kapuhoz érek, visszapillantok rája. Hát már akkor négykézláb áll a hóban. Bizonyosan a süvegét akarja fölvenni.

A leányka ott fekszik az ablaknál. Egy sokszorosan foltozott kockás kék dunyhával van mellig betakarva. Hanyatt fekszik. A két keze a dunyhán. A szeme bezárva. Fekszik mozdulatlanul. Az anyja ott sirdogál az ágyfejre bújulva.

— Ebren van? — kérdezem halkán.

Az asszony bólint:

— Ebren.

A hangomra a leányka fölnyitja a szemét. Mind a két kezét fölemelve nyujtja felém.

En aztán összefogom mind a két kezét és belesimogatom a tenyerembe.

— Rozika, — mondom, — megösmersz ugy-e?

— Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a,

**MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

tehát magyar köteletség biztosítását ide átadni  
 KÖZÖSSÉGI SZERZŐSÉG

Szemének egy mély behunyásával jelzi, hogy ismer.

— Tudom, hogy nem tudsz szólni, de majd tudsz, ha meggyógyulsz.

Istenem, a te sok szomorúságod közt nincs a világon semmi se szomorubb, mint a beteg gyermek arca!

— Látod eljöttem, — mondom tovább. — Ha én beteg leszek, eljössz-e te is? Meglátogatod a tanitódodat?

A szeme behunyásával jelzi, hogy eljön.

— A helyeden nem ül ám senki. Nem. Addig mig fekszel, nem szabad odaülni senkinek. Akkor megint te ülsz ott Rozika. Te ülsz ottan. Csöndes leszel és szófogadó. A te tanitód mindig ezert téged.

Szomorú kék szeme könnyesen, boldogan néz reám.

Az asszony kikisért a kapuig.

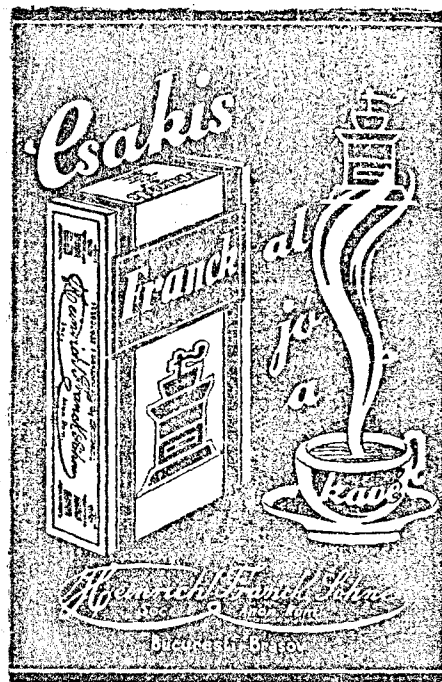
— Ne kesregjen, — mondom neki. — Az Isten nem fogja elvenni.

— Egyetlen gyermekem, — rebegi a szemét a kötényével törülve. — Az ember most is a kocsmában van.

— Már jön hazafelé. Nem lehetne valamit tenni, hogy ne igyék?

— Mindent próbáltam. Már szentelt vizet is itattam vele. Nem használt. Aztán lássa, mit gyújtok meg, ha meghal ez a kis teremts? Elitta az ember a nyáron a szentölt gyertyát, mind a kettőt.

Estefelé diktálásra irtak a gyerekek, mikor az ablakom alatt nagy lépésekkel a bakter ment



el. A fején fekete bárányszőrű süveg, a szájában füstölő pipa. Ment a templom felé.

Nem tudtam tovább beszélni. Istenes Imrénének intettem, hogy diktáljon tovább. A gyerek fölkel és egyik kezében a könyvet tartva, másik kezével, szokása szerint, a tarisnyaszíjjat fogdosva, diktálta a szavakat.

Egyszer aztán megcsendül a lélekharang. Imre elhallgat. Az iskolán mintha hűs szél/vá- lom szállana át. Mélységes csönd. És minden gyerek elnyiló szemmel bámul fel énrém.

Gárdonyi Géza.

## Aproságok • Adomák

Kincsek a szemétkben.

Nagy városokban a szemétkkel és a mosogató lével sok értékes anyag megy veszendőbe. Falvakon a hulladékot is fel tudják használni: a moslékon disznót lehet hizlalni, egyéb hulladékot pedig a baromfiak vagy háziállatok értékesítenek. Nagy városokban azonban mindaz, amit beöntenek a csatornába, vagy

pedig mint szemetet elhordanak, legfeljebb mint tárgya értékesül, de igazi értékének alig egy század része kerül kihasználásra. Bécsben élelmes vállalkozó most ügyesen hasznosítja a háztartásból kikerülő hulladékokat. Naponta autókkal járja végig a város házait és egy kosár krumplihéjért egy kosár fát ad. A krumplihéjat tehénészeteknek és állathizlaldáknak adja el a vállalkozó. Ott kellő előkészítés után a krumplihéjat állati takarmá-

nyul használják fel. Ez az akció rendkívül hasznos, mindenképp növe, mert a háztartások krumplihéjért fát kapnak a vállalkozó is nyer és az állattartók olesón és jó takarmányhoz jutnak.

Libaovés-parancsszóra.

Litvániának egyik legnagyobb jövedelmi forrása a külföldről szállított libákból származik. Liba kivitel az utóbbi időben nagy mértékben visszaesett

## Tanuld meg!

Ért nagyon sok liba maradt el-  
latlanul Litvániában. A litván  
ormány rendeletet adott ki,  
egy a libatartó gazdákon köny-  
vitsen. Elrendelte, hogy min-  
állami tisztviselő fizetésének  
ányában köteles libát vásá-  
zni. Ilyen módon a köztisztvi-  
ők rövid idő alatt 200 ezer  
lát ettek meg.

### A kitüntetés vége.

Sziám fővárosában, Bangkok-  
n a sziámi király a fehér ele-  
nt rendjellel tüntetett ki egy  
lland kereskedőt. A kereskedő  
kitüntetésnek nagyon meg-  
ült. A kitüntetés azonban nap-  
p után kellemtlenebbé vált  
ámára. Állandóan nagy tömeg  
ott a háza előtt és a tömegben  
önösen sok fiatal leány volt.  
gül is a kereskedő megérdek-  
lte, hogy mit kívánnak tőle?  
re megtudta, hogy sziámi szo-  
sok szerint a fehér elefánt  
adajel tulajdonosának jogában  
husz feleséget tartania. A  
szülött leányok azért gyüle-  
tek a kereskedő háza előtt.  
rt remélték, hogy a kereskedő  
ségül veszi őket.

### Kitől örökölte?

- Asszonyom, az ön fia szom-  
k a tudományra.  
- Igen kérem, ez csak termé-  
s: a tudományt tőlem örö-  
ke, a szomszóságot pedig az  
s apjától.

### Ravasz szakácsnő.

- Ma estére vendégeink lesz-  
vaesorára. — adja ki a ren-  
tet az asszony a szakácsnő-  
- Megértettem kérem, feleli a  
ácsnő — de milyen legyen a  
ora? Jöjjenek még ide a ven-  
ek, vagy pedig elvegyem ked-  
t nagyobb látogatástól?

Ugyes fogások gazdasszonyok  
számára. *A konyha és háztartás  
hulladékaiból sok mindent fel-  
lehet használni a háztartásban.  
Például a vizet, amibe a hámo-  
zott krumplit főztük, nem kell  
előnteni, hanem ebbe kell beáz-  
tatni az asztalnál használt evő-  
eszközöket. Az evőeszközök a  
krumpli levében kitűnően meg-  
tisztulnak és tisztulás után szá-  
razra törülve ragyogó fényesek  
lesznek. A finom szivarhamut is  
fel lehet használni a háztartás-  
ban. A szivarhamuval sárga- és  
vörös-réz edényeket, továbbá  
arany- és ezüst-tárgyakat tisztí-  
tithatunk. A főzőkanalakat, vá-  
gódesszákákat klórmentes vízben  
kell kifőzni és azután finom ho-  
mokkal kell megsurólni. Szük-  
nyilású üvegbe, amelyikbe a töl-  
csér vége nem fér be, a követ-*

kező módon tölthetünk folyadé-  
kot. Egy fél tojás héját át kell  
szurni gombostűvel és a gombos-  
tűvel szurt lyukon keresztül a  
folyadékot beönthetjük a szűk-  
szájú üvegbe.

Megtörténik, hogy a vajás és  
leveles tészta nem sikerül, pedig  
pontosan az előírás szerint volt  
készítve. Ennek rendesen az az  
oka, hogy a vajás, vagy leveles  
tésztához hozzányultunk kézzel.  
Ezekhez a tésztákhoz lehetőleg  
nem szabad kézzel hozzányulni.  
Fakanállal és ruha segítségével  
kell kavarni, illetőleg forgatni,  
ugy lesznek jók.

Sokszor megtörténik, hogy a  
rántás csomós marad a levesben  
vagy a főzelékben. Ezen a bajon  
könnyű segíteni. A rántást min-  
dig hideg vízzel kell feleereszteni  
és meg kell sózni.

## Tanácsadó

Minden tanácskérő levélhez  
mellékelendő 20 lej, — orvosi  
levelekhez 30 lej.

Sz. F. Mindenesetre jó lesz  
óvatosságnak lenni a nyulaprólék  
felhasználásában. A nyulak is  
megbetegedhetnek metelykórban  
és a májuk veszedelmes beteg-  
séget okozhat. Természetesen jól  
megfőzve és megsütve a fertőzés  
veszedelme elmúlik. Nem ajánl-  
juk, hogy macskáit nyers nyul-  
májjal táplálja.

L. Zs. Ez a kellemetlen dolog  
nagyon gyakran előfordul hogy  
a párnatokból vagy dunyhából  
kibuvik a tollu és az úgy meg-  
telik tolluval. — Ezen a bajon  
még azzal sem lehet segíteni,  
hogy párnatokat a legfinomabb  
anyagból készítjük. Egy módja  
van, hogy a toll kibuvását meg-  
akadályozzuk. Mielőtt a tokot  
tollal megtöltenék, a tok belső  
részét, amivel a toll érintkezik,  
be kell kenni viasszal. Arra kell  
ügyelni, hogy a varrásokhoz is

jusson viasz. A viasszal bekent  
tokból a toll nem buvik ki.

V. L. Ne csodálkozzék, hogy  
a kolbász a füstön nem pirult  
meg. Mint írja, ugyanis a disz-  
nót kényszerűségből vágta le,  
nem volt még teljesen kihizva.  
Az ilyen disznóból készült kol-  
bász színe sohasem lesz olyan  
szép, mint a hizott disznóból  
készített kolbászé. Ezen a bajon  
is lehet azonban segíteni vala-  
mennyre. Az olyan sertéshus-  
hoz, amelyik nem teljesen kihi-  
zott állatból származik, kevés  
salétromot vagy marhahúst kell  
tenni. Ilyen eljárás után a kol-  
bász a füstön szépen megpirul.  
„Egy előfizető.” Október hó  
24-én hozzánk intézett sorait  
mint jeleztük, áttettük vélemé-  
nyezés végett az egyházi főha-  
tósághoz. Nevezett lelkész a ref.  
hitvallásnak s az Egyház törvé-  
nyeinek értelmében járt el. El-  
járásának indokait egyháza  
bármelyik lelkésze részletesen  
meg fogja világítani s ezért  
forduljon illetékes lelkészéhez  
vagy az espereshez.

Tizennégy év óta küzd a  
**„MAGYAR NÉP”**  
 a magyar nép kisebbségi jogaiért.  
 Aki a  
**„MAGYAR NÉP”-et**  
 támogatja és terjeszti, az a magyarság  
 boldogulását segíti elő

### Szerezhvatov üzenete

Előző számainkban közölt felhívásunk nem hangzott el eredménytelenül, mert nagyon sokan rendezték azóta hátrálékaikat. Ez nem jelenti azt, hogy ne lennének olyanok, akik még mindig hátrálékosok, tehát ezek is gondoskodjanak tartozásaik kifizetéséről.

Sorról szerint a Torda megyei hátrálékosokat teljesen felszólítottuk s részben pedig az Udvarhely megyében levő hátrálékos előfizetőink lapjaihoz mellékeljük a kitöltött postautalványt s pár hét alatt minden hátrálékost felszólítunk. — Akiiket a tavasz és nyár folyamán szólítottunk fel, azok lapjaihoz ez alkalommal nem mellékelünk utalványt, mert amugy is tudomással bírnak tartozásairól, de ezeket is felhívjuk az utalványon feltüntetett összeg beküldésére.

Az 1935. évi könyvnapárunk elkészítése már javában folyik s nemsokára megkezdjük a naptárigénylők kiírását. A naptárigénylők jegyzékébe csak azokat vesszük be, akik ez év végéig rendben vannak előfizetéseikkel. A naptár a jövő hó folyamán jelenik meg, tehát akik még nem fizették ki hátrálékaikat, de rövid időn belül megteszik, felvesszük a jegyzékbe s a naptárt még az első szállitmánnyal elküldjük részükre.

O. M. Nyomát, Sz. I. Csekolaka, M. J. Zsibó, T. G. A. Nagykapus, Zs. M. Szentgerice, P. K.

Végyár, P. L. Ötvösd, N. A. Csikszépviz, H. J. Felvinc.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

G. S. Kérdésére a feleletet mai „Hir” rovatunkban találja meg. Különbösen szívesen adnak ügyében felvilágosítást a helybeli szövetkezethél. Most mindenestre fizessen!

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: C. J. Szentgerice 155, Sz. R. Szabéd 155 (r. 1934. dec. 31-ig), D. A. Sárpatok 143, T. A. Vizakna 155, Cs. J. Kémer 150, Z. A. Magyarlapád 155, B. A. Tornya 155, K. J. Biharcsanálós 155, D. I. né Ant 155,

T. I. Csikszentgyörgy 150 (r. 1934. dec. 31-ig), D. J. Csomakörös 150, K. Sz. I. Bunyaszek szárd 150, K. M. Nyáradgálfalva 155, id. T. S. Sarmaság 155, B. B. B. Iriny 155, H. A. Pusztakeresztur 150, G. Zs. Székelydály 150, Hitelszöv. Székelyderzs 150, D. P. Kibéd 150, B. J. Küsmöd 150, A. J. né Nagyenyed 150, K. I. Dezsőháza 155, Sz. I. Magyarnemegye 155, H. J. Berettyószéplak 155, R. J. Pósalaka 155 lej.

### Aprohirdetések

Vass Adolf szabadalmi ügyvivő Cluj-Kolozsvár, Str. Grigorescu 112.

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

## MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutalványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai uca) 5.

Előfizetési díja egész évre **csak 80 lei.**